

Lieta C-383/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 24. jūnijs

Iesniedzējtiesa:

Conseil d'État (Valsts padome, Beļģija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 15. jūnijs

Prasītāja:

Société de Logement de Service public Sambre et Biesme SCRL

Atbildētāja:

Société wallonne du logement

1. Lietas priekšmets un fakti:

- 1 Sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrība *Sambre et Biesme* (turpmāk tekstā – “*SLSP Sambre et Biesme*”) ir kooperatīvā sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras galvenie akcionāri ir Farsjēnas (*Farciennes*) un Ezopresles (*Aiseau-Presles*) pašvaldības.
- 2 Tā iekļaujas sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrību tīklā, kuru pārtrauga Valonijas mājokļu sabiedrība, kas rīkojas Valonijas valdības uzdevumā.
- 3 2015. gadā *SLSP Sambre et Biesme* un Farsjēnas pašvaldība nolēma izveidot ekokvartālu Farsjēnā ar aptuveni 150 mājokļiem. Šim nolūkam puses plānoja izmantot *Intercommunale pour la Gestion et la Réalisation d'Études Techniques et Économiques* (Starppašvaldību sabiedrība tehniskās un ekonomiskās izpētes vadībai un veikšanai, turpmāk tekstā – “*IGRETEC*”) pakalpojumus.
- 4 *IGRETEC* veic sabiedriskā pakalpojuma uzdevumus vairākās jomās. Tā izpētes birojs un centralizēto iepirkumu struktūra ļauj tostarp palīdzēt valsts vai privātajiem partneriem rūpniecisko vai dzīvojamo ēku un infrastruktūras objektu

projektēšanā un būvniecībā vai, vispārīgāk, jebkurā pilsētplānošanas un vides projektā.

- 5 *IGRETEC*, kuru vairākas pašvaldības ir izveidojušas kā kooperatīvu sabiedrību ar ierobežotu atbildību, dalībnieku vidū ir vairāk nekā 70 pašvaldības, tostarp Farsjēnas pašvaldība, un vairāk nekā 50 citas valsts iestādes.
- 6 Tās darbību reglamentē tiesību akti par komercsabiedrībām. Tās statūtos pašvaldībām ir paredzēts balsu vairākums, kā arī dažādu vadības institūciju vadība. Starppašvaldību sabiedrības struktūru lēmumi tiek pieņemti ar pašvaldību dalībnieku balsu vairākumu.
- 7 *IGRETEC* pamatkapitāls ir sadalīts piecu kategoriju kapitāldaļās, no tām galvenokārt A kapitāldaļas ir piešķirtas pašvaldībām (5 054 351 kapitāldaļas) un C kapitāldaļas ir piešķirtas “citiem dalībniekiem, kas ir publisko tiesību subjekti” (17 126 kapitāldaļas). Tobrīd C kategorijas dalībniekus nepārstāvēja neviens valdes loceklis. Turklāt *IGRETEC* valdē ietilpa Farsjēnas pašvaldības padomnieks, kurš vienlaikus bija *SLSP Sambre et Biesme* valdes loceklis.
- 8 2015. gada 29. oktobrī *SLSP Sambre et Biesme* nolēma iegādāties vienu *IGRETEC* kapitāldaļu, lai varētu izmantot tās pakalpojumus kā dalībniece ar ļoti niecīgu mazākuma līdzdalību.
- 9 Tika izstrādāts pamatlīguma projekts, lai noteiktu attiecīgi Farsjēnas pašvaldības un *SLSP Sambre et Biesme* attiecīgās tiesības un pienākumus Farsjēnas ekokvartāla projektēšanā un būvniecībā.
- 10 Tā 1. punktā tostarp tika paredzēts veikt kopīgu pakalpojumu, būvdarbu un to vadības publisko iepirkumu un iecelt Farsjēnas pašvaldību kā līgumslēdzēju iestādi, kas darbojas to kopīgā vārdā un viena pati pieņem visus lēmumus par iepirkuma procedūru un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.
- 11 Tā 5. punktā “Projekta vadības atbalsta izvēle pakalpojumu, būvdarbu un būvdarbu vadības līgumu izpildei un pilsētas labiekārtošanas projekta īstenošanai” ir noteikts, ka “puses vienojas, ka Farsjēnas pašvaldība ar *IGRETEC* [...] noslēdz vienošanos par projekta vadības atbalsta, juridisko un ar vidi saistīto pakalpojumu sniegšanu “in house” attiecību ietvaros, kas vieno katru no minētās starppašvaldību sabiedrības dalībniekiem”.
- 12 2017. gada 9. februārī *SLSP Sambre et Biesme* valde nolēma, pirmkārt, “apstiprināt pamatlīguma noslēgšanu kopīgiem iepirkumiem ar Farsjēnas pašvaldību” un, otrkārt, “nerīkot publisko iepirkumu azbesta inventarizācijas pakalpojumu jomā”, kuram tā iepriekš bija apstiprinājusi īpašo specifikāciju, “ņemot vērā *in house* attiecības starp [*SLSP Sambre et Biesme*] un *IGRETEC*”. Šīs specifikācijas ir aprakstītas kā pirmais posms ekokvartāla projekta īstenošanai Farsjēnā.

- 13 2017. gada 10. februārī attiecībā uz šiem abiem 2017. gada 9. februāra lēmumiem tika veikta pārbaude sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrības pārraugošajā Valonijas mājokļu sabiedrībā pamatojoties uz to, ka “in house” izņēmuma nosacījumi attiecībās starp *SLSP* un *IGRETEC* attiecīgajā brīdī neesot izpildīti un ka pasūtījumos, ko tai veic *SLSP*, ir jāpiemēro publiskā iepirkuma procedūra.
- 14 2017. gada 25. februārī Valonijas mājokļu sabiedrība atcēla *SLSP Sambre et Biesme* lēmumus, ar kuriem *IGRETEC* bez konkursa procedūras ir piešķirts tehniskās palīdzības līgums (pamatlīguma 5. punkts) un azbesta inventarizācijas pakalpojumu līgums.
- 15 Tā uzskata, ka ir pamats apšaubīt, ka *SLSP Sambre et Biesme* īsteno izšķirošu ietekmi uz *IGRETEC*, it īpaši tādēļ, ka tai ir tikai viena kapitāldaļa *IGRETEC* pamatkapitālā un ka *a contrario* *IGRETEC* statūtos pārsvars ir noteikts pašvaldībām.
- 16 Ar to, ka pamatlīguma pirmajā punktā Farsjēnas pašvaldība ir noteikta kā pilota līgumslēdzēja iestāde, nepietiek, lai pamatotu līgumu tiešu piešķiršanu *IGRETEC* dažādu pamatlīguma pušu vārdā, pat ja uz Farsjēnas pašvaldību attiecībās ar *IGRETEC* individuāli ir attiecināms “in house” izņēmums. Kopīgā iepirkumā dažādie partneri apvienojas pasūtījuma izstrādes līmenī, bet katram partnerim ir jāievēro parastās iepirkuma procedūras.
- 17 Par šo atcelšanas lēmumu ir celta šī prasība.

2. Attiecīgās tiesību normas:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK

- 18 [Direktīvas] 12. pantā ir noteikts:

“Publiskie līgumi starp publiskā sektora subjektiem

1. Publiskais līgums, kura slēgšanas tiesības līgumslēdzēja iestāde piešķirusi kādai juridiskai personai, kas ir privāto vai publisko tiesību subjekts, neietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:

a) līgumslēdzēja iestāde pār attiecīgo juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli, kādu tā īsteno pār savām struktūrvienībām;

b) vairāk nekā 80 % no kontrolētās juridiskās personas darbībām tiek veiktas, izpildot uzdevumus, ko tai uzticējusi kontrolējošā līgumslēdzēja iestāde vai citas juridiskas personas, ko kontrolē minētā līgumslēdzēja iestāde; un

[..]

Uzskata, ka pirmās daļas a) apakšpunkta nozīmē līgumslēdzēja iestāde pār juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli, kādu tā īsteno pār savām struktūrvienībām, ja tai ir izšķiroša ietekme gan attiecībā uz kontrolētās juridiskās personas stratēģiskajiem mērķiem, gan attiecībā uz tās svarīgiem lēmumiem. [..]

2. [..]

3. Līgumslēdzēja iestāde, kas pār juridisko personu, kura ir privāto vai publisko tiesību subjekts, neīsteno kontroli 1. punkta nozīmē, tomēr var minētajai juridiskajai personai piešķirt tiesības slēgt publisku līgumu, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:

a) līgumslēdzēja iestāde kopīgi ar citām līgumslēdzējām iestādēm pār minēto juridisko personu īsteno līdzīgu kontroli, kādu tās īsteno pār savām struktūrvienībām;

b) vairāk nekā 80 % no minētās juridiskās personas darbībām tiek veiktas, izpildot uzdevumus, ko tai uzticējušas kontrolējošās līgumslēdzējas iestādes vai citas juridiskas personas, ko kontrolē tās pašas līgumslēdzējas iestādes; un

[..]

Pirmās daļas a) apakšpunkta vajadzībām uzskata, ka līgumslēdzējas iestādes pār juridisku personu kopīgi īsteno kontroli, ja ir izpildīti visi šādi nosacījumi:

i) kontrolētās juridiskās personas lēmējstruktūru sastāvā ir visu iesaistīto līgumslēdzēju iestāžu pārstāvji. Atsevišķi pārstāvji var pārstāvēt vairākas vai visas iesaistītās līgumslēdzējas iestādes;

ii) minētās līgumslēdzējas iestādes spēj kopīgi īstenot izšķirošu ietekmi attiecībā uz kontrolētās juridiskās personas stratēģiskajiem mērķiem un svarīgiem lēmumiem; un

iii) kontrolētā juridiskā persona necenšas īstenot intereses, kas ir pretrunā kontrolējošo līgumslēdzēju iestāžu interesēm”.

3. Pušu nostāja:

A. *SLSP Sambre et Biesme*

- 19 *SLSP Sambre et Biesme* uzskata, ka “in house” attiecības starp to un *IGRETEC* apstrīdētajā aktā tiek neatzītas kļūdaini. Tā norāda, ka šis izņēmums ir nostiprināts Direktīvas 2014/24 12. pantā, kurā ir kodificēta Tiesas judikatūra. Tā apgalvo, ka pretēji tam, kas apgalvots apstrīdētajā aktā, “in house” izņēmuma nosacījumi šajā gadījumā ir izpildīti. Tā it īpaši norāda, ka līgumslēdzēja iestāde kopīgi ar citām līgumslēdzējām iestādēm pār *IGRETEC* īsteno līdzīgu kontroli, kādu tās īsteno pār savām struktūrvienībām, kas nozīmē, ka: pirmkārt, kontrolētās juridiskās personas

lēmējstruktūru sastāvā ir visu iesaistīto līgumslēdzēju iestāžu pārstāvji, viena un tā pati persona var pārstāvēt vairākas iesaistītās līgumslēdzējas iestādes vai tās visas, un, otrkārt, šīs līgumslēdzējas iestādes var kopīgi īstenot izšķirošu ietekmi pār kontrolētās juridiskās personas stratēģiskajiem mērķiem un svarīgiem lēmumiem.

- 20 Tā apgalvo, ka šajā gadījumā ir izpildīti visi prasītie nosacījumi, jo tā kopā ar citām līgumslēdzējām iestādēm, tostarp *SLSP* un pašvaldībām, īsteno kontroli pār *IGRETEC*, kas ir “tāda pati kā kontrole, kuru tās īsteno pār saviem dienestiem”, un ka tai ir “gan kapitāldaļas, gan pārstāvība [*IGRETEC*] vadības institūcijās” (spriedums, 2012. gada 29. novembris, *Econord*, C-182/11 un C-183/11, EU:C:2012:758, 33. punkts).
- 21 Turklāt tā norāda, ka Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktam apstrīdētā akta pieņemšanas brīdī bija tieša iedarbība un ka līdz ar to šī tiesību norma ir jāpiemēro, lai noteiktu līdzīgas kopīgas kontroles nosacījumus.
- 22 Tā norāda, pirmkārt, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru nav nozīmes tam, ka tai pieder tikai viena kapitāldaļa *IGRETEC* kapitālā un ka šī kapitāldaļa, pēc tās teiktā, ir tikai 0,0000000197 % no kapitāldaļām, kas dod tiesības balsot kopsapulcē.
- 23 Otrkārt, tā piebilst, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktu nav nepieciešams, lai katrai kontrolējošai iestādei būtu valdes loceklis valdē, bet pietiek ar to, ka kontrolējošās iestādes ir pārstāvētas starppašvaldību sabiedrības lēmējstruktūrās, jo viena un tā pati persona var pārstāvēt vairākas iesaistītās līgumslēdzējas iestādes vai tās visas. Tā paskaidro, ka tādējādi Savienības likumdevējs ir mīkstinājis nosacījumus, kas izriet no sprieduma *Econord*, kurā bija prasīts, lai katrai valsts iestādei būtu “gan kapitāldaļas, gan pārstāvība minētā ieguvēja vadības institūcijās”. Tā paskaidro, ka *IGRETEC* statūtu redakcijas, kas piemērojama šajā lietā, 13. panta 4. punkta trešajā daļā ir paredzēts, ka “katra no dalībnieku kategorijām sanāk kopā atsevišķi, lai amatā ieceltu tik lielu skaitu valdes locekļu amata kandidātu, kas atbilst to mandātu skaitam, kas jāpiešķir pēc tās priekšlikuma”, ka C kategorijas, kurā ietilpst *SLSP Sambre et Biesme*, dalībnieki tādējādi ir pārstāvēti *IGRETEC* valdē un ka tādējādi šīs valdes sastāvā ir personas, kuras pārstāv tostarp *SLSP Sambre et Biesme*, atbilstoši Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punkta otrās daļas i) punktā ietvertajam nosacījumam.
- 24 Treškārt, tā apgalvo, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktu tā kopīgi ar citām līgumslēdzējām iestādēm (pašvaldībām un citām *SLSP*), kas veido *IGRETEC*, īsteno līdzīgu kontroli pār šo starppašvaldību sabiedrību, kādu tās īsteno pār savām struktūrvienībām, proti, izšķirošu ietekmi attiecībā uz starppašvaldību sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem un svarīgiem lēmumiem. Tā precizē, ka nevienai līgumslēdzējai iestādei, kas veido *IGRETEC*, nav vairākuma kapitāldaļu, līdz ar to sprieduma *Econord* 30. punktā minētās hipotēzes šajā lietā nav. Tā piebilst, ka Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktā ir atsauce uz citām līgumslēdzējām iestādēm, kas veido kontrolēto sabiedrību, un ka dažādu

dalībnieku kategoriju izveide neliedz visām līgumslēdzējām iestādēm īstenot kopīgu kontroli pār šo sabiedrību. Pierādījumam tā norāda, ka tā īsteno šo projektu sadarbībā ar Farsjēnas pašvaldību, kas ietilpst citā dalībnieku kategorijā. *SLSP Sambre et Biesme* piebilst, ka tās divi galvenie [dalībnieki] ir Farsjēnas pašvaldība un Ezopresles pašvaldība, kas arī piedalās *IGRETEC*, un no tā secina, ka Farsjēnas pašvaldība, kas ir A kategorijas dalībniece, īsteno kontroli pār *SLSP “Sambre et Biesme”*, kas ir C kategorijas dalībniece *IGRETEC*, ka šīs abas sabiedrības veic kopīgu kontroli pār *IGRETEC*, ka kopā tām var būt izšķiroša ietekme uz starppašvaldību sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem un svarīgiem lēmumiem un ka turklāt tieši šāda statusā tās ir paredzējušas kopīgi izveidot ekokvartālu, izmantojot *IGRETEC* ekspertīzi.

- 25 *SLSP Sambre et Biesme* no tā secina, ka tā piedalās gan *IGRETEC* kapitālā, gan vadības institūcijās, tādējādi tā patiešām īsteno līdzīgu kontroli Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punkta un Tiesas izstrādātās judikatūras izpratnē un ka patiešām pastāv “in house” attiecības ar *IGRETEC*.
- 26 *SLSP Sambre et Biesme* atgādina, ka Farsjēnas pašvaldības padomnieks vienlaikus bija valdes loceklis *IGRETEC* valdē un *SLSP Sambre et Biesme* valdē. Tā uzsver, ka ir jāņem vērā konkrētie lietas apstākļi, un atkārto, ka simboliska dalība ir pamatota, jo *SLSP* mērķis nav veikt finanšu ieguldījumus, bet gan gūt labumu no kopīgiem pakalpojumiem un starppašvaldību sabiedrības struktūras. Tā atkārtoti norāda, ka Vietējās demokrātijas un decentralizācijas kodekss ierobežo valdes locekļu skaitu starppašvaldību sabiedrībās, un uzskata, ka spriedumā *Econord* ietvertās atziņas vienīgi apstiprina, ka tajās nevar būt vairākuma [dalībnieka], kas visiem uzspiež savu viedokli, taču šajā lietā tas tā neesot. Tā apgalvo, ka šajā gadījumā līdzīga kontrole tiek īstenota ar Farsjēnas pašvaldības starpniecību, kas vienlaikus ir gan *IGRETEC*, gan *SLSP Sambre et Biesme* [dalībniece], un tai ir viens valdes loceklis abu šo sabiedrību valdēs.

B Valonijas mājokļu sabiedrība

- 27 Vispirms Valonijas mājokļu sabiedrība norāda, ka Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktam, uz kuru atsaucas *SLSP Sambre et Biesme*, nav tiešas iedarbības. Tā atgādina, ka tikai tiesību normām, kurās ir noteikta uzvedības norma un ar kurām līdz ar to privātpersonām tiek piešķirtas subjektīvas tiesības, var būt tieša iedarbība, savukārt iepriekš minētā Direktīvas 2014/24 tiesību norma neatbilst šai prasībai, jo tajā nav paredzēts nekāds pienākums, liekot valstij rīkoties vai atturēties no rīcības par labu saimnieciskās darbības subjektam. Tā uzskata, ka ar šo tiesību normu turpretim valstij vienkārši tiek sniegta iespēja attiecībā uz kādu pasūtījumu nerīkot iepirkumu, ja ir izpildīti zināmi nosacījumi. Valonijas mājokļu sabiedrība no tā secina, ka *SLSP Sambre et Biesme* nevar atsaukties uz šo tiesību normu, lai pamatotu iepirkuma principa neievērošanu šajā lietā. Ja *Conseil d'État* (Valsts padome) nepiekrītu tās nostājai, tā iesaka uzdot Tiesai jautājumu par šīs tiesību normas tiešo iedarbību.

- 28 Turpinājumā tā norāda, kādā ziņā, pēc tās domām, “kopīgo *in house*” attiecību nosacījumi šajā lietā nav izpildīti starp *SLSP Sambre et Biesme*, no vienas puses, un *IGRETEC*, no otras puses.
- 29 Tā atgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru līgumiskās attiecības, kas saista divas juridiski nošķirtas personas, var tikt kvalificētas kā “*in house*” attiecības gadījumā, ja precī vai pakalpojumu pasūtītājs attiecībā uz šo pakalpojumu sniedzošo vai šo precī pārdodošo juridisko personu īsteno kontroli, kas ir līdzīga tai, kādu tā īsteno pār savām struktūrvienībām, un ja tas lielāko daļu savu darbību veic kopā ar valsts iestādi vai iestādēm, kas to veido.
- 30 Tā norāda, ka subjektam, kas veic pasūtījumu, ir jābūt līgumslēdzējai iestādei un tai ir jābūt tādām kontroles pilnvarām, ka tā “var ietekmēt minētās sabiedrības lēmumus [un ka tai] ir jābūt noteicošas ietekmes [iespējai] gan attiecībā uz šīs sabiedrības stratēģiskajiem mērķiem, gan arī uz svarīgiem lēmumiem” (spriedums, 2008. gada 13. novembris, *Coditel Brabant*, C-324/07, EU:C:2008:621, 28. punkts), līdz ar to līdzīga kontrole nozīmē vairāk nekā vienkāršu dominējošu ietekmi, jo tā paredz kontroli pār subjektu, kas attiecas gan uz stratēģiskajām izvēlēm, gan individuālajiem vadības lēmumiem. Tā piebilst, ka īstenotās kontroles intensitāte ir jāvērtē visaptveroši, ņemot vērā visu attiecīgā subjekta pārvaldību un struktūras, nevis tā konkrēto rīcību kādā publiskā iepirkuma procedūrā (skat. spriedumu, 2008. gada 17. jūlijs, Komisija/Itālija, C-371/05, nav publicēts, EU:C:2008:410).
- 31 Tā norāda, ka - lai gan saskaņā ar Tiesas judikatūru vairs netiek prasīts, lai katram subjektam individuāli būtu tāda pati izšķiroša ietekme attiecībā uz kontrolēto subjektu kā tad, ja tas darbību būtu organizējis autonomi un iekšēji, nedz arī, lai publisko tiesību subjektam būtu vairākuma dalība, kas nozīmē, ka kontroli var īstenot kopīgi - tas, ka minētā sabiedrība nevar īstenot mērķus neatkarīgi no saviem [dalībniekiem] un ka tādējādi tam nav tirgus orientācijas, notiek tostarp gadījumā, ja kontrolētajai sabiedrībai uzticēto sabiedrisko pakalpojumu uzdevumu ikdienas vadībā nepastāv nekādas interešu atšķirības. Tā uzsver, ka nesenāk 2012. gada 29. novembra spriedumā *Econord* (C-182/11 un C-183/11, EU:C:2012:758, 31. punkts) Tiesa ir sīkāk izklāstījusi līdzīgas kontroles nosacījumus “kopīga *in house*” gadījumā, precizējot, ka katrai no līgumslēdzējām iestādēm ir jāpiedalās gan izraudzītā pretendenta kapitālā, gan vadības institūcijās, ka kontrole pār pēdējo minēto nevar būt atkarīga vienīgi no tās valsts iestādes kontroles tiesībām, kurai pieder vairākuma daļas attiecīgās sabiedrības kapitālā, ciktāl “tādas līgumslēdzēja iestādes funkcijas saistībā ar līguma slēgšanas tiesību ieguvēju, kurš pieder vairākām [līgumslēdzēja iestādēm] kopā, kas tai nesniedz nekādu iespēju piedalīties šī ieguvēja kontrolē, faktiski atvērtu iespēju Savienības tiesību normu publisko iepirkumu jomā vai pakalpojumu koncesiju jomā piemērošanas apiešanai, jo pilnībā formāla dalība šādā ieguvējā vai kopīgā iestādē, ar kuru tiek nodrošināta tās pārvalde, atbrīvotu šo līgumslēdzēja iestādi no pienākuma uzsākt konkursa procedūru atbilstoši Savienības noteikumiem, jo šī pēdējā minētā iestāde nekādi nepiedalītos šī ieguvēja [“tādā pašā kontrolē”]”. Tā norāda, ka minētajā lietā Tiesa aicināja Itālijas [*Consiglio di Stato*] (Valsts

padome) noteikt, vai akcionāru vienošanās, ko noslēgušas līgumslēdzējas iestādes, ļauj tām efektīvi piedalīties izraudzītā pretendenta kontrolē (32. punkts), ciktāl katram no tiem bija tikai viena akcija izraudzītā pretendenta sabiedrībā. Valonijas mājokļu sabiedrība norāda, ka, šādi lemјot, Tiesa vēlas novērst risku, ka publiskā iepirkuma tiesiskais regulējums tiek apiets, izmantoјot gluži formālu dalību kādā kopīgā subjektā, un apstiprina savu iepriekšēјo judikatūru, kurā ir prasītas efektīvas strukturālas un funkcionālas kontroles pilnvaras pār izraudzītā pretendenta sabiedrību, neraugoties uz to, ka līgumslēdzēјām iestādēm pieder vienīgi neliela mazākuma kapitāldaļas.

- 32 Tā secina, ka *SLSP Sambre et Biesme* valdes 2015. gada 29. oktobra lēmuma iegādāties vienu kapitāldaļu *IGRETEC* vienīgais mērķis bija izvairīties no publiskā iepirkuma tiesiskā regulējuma piemērošanas un ka, lai arī vairākām līgumslēdzēјām iestādēm kopīgi piederošas sabiedrības izmantošana principā neliedz izmantot “in house” izņēmumu, tam ir jānotiek ar nosacījumu, ka līgumslēdzēјai iestādei, kura izmanto minēto subjektu, pār to ir efektīva strukturāla un funkcionāla kontrole, kas nozīmē dalību gan izraudzītā pretendenta kapitālā, gan vadības institūcijās, un ka šai kontrolei ir jābūt tādai, kas var izšķirošā veidā ietekmēt gan izraudzītā pretendenta stratēģiskos mērķus, gan svarīgus lēmumus.
- 33 Turpināјumā tā precizē, kādēļ, ņemot vērā iegādāto *IGRETEC* kapitāldaļu skaitu, *SLSP Sambre et Biesme*, kurai pieder tikai viena *IGRETEC* pamatkapitāla daļa, dalība ir gluži simboliska, jo saskaņā ar tās aprēķiniem tā pārstāv tikai 0,000000197 % no kapitāldaļām, kas dod tiesības balsot kopsapulcē (A, C un P kategorijas dalībniekiem). Tā arī norāda, ka *SLSP Sambre et Biesme* nav neviena valdes locekļa *IGRETEC* valdē, lai arī pārsvars *IGRETEC* struktūrvienību pārvaldē ir piešķirts pašvaldībām (A kategorijas dalībniekiem). Tā uzskata, ka tiktāl, ciktāl *IGRETEC* statūtos ir paredzēts, ka A kategorijas dalībniekiem (pašvaldībām) ir vairākuma balsstiesības valdē, to pilnvaras liedz citu kategoriju dalībniekiem, tostarp *SLSP Sambre et Biesme*, efektīvi piedalīties *IGRETEC* strukturālajā un funkcionālajā kontrolē un izšķirošā veidā ietekmēt tās stratēģiskos mērķus un svarīgos lēmumus.
- 34 Valonijas mājokļu sabiedrība atgādina, ka “in house” izņēmums ir jāinterpretē šauri un ka pierādīšanas pienākums ir tam, kas uz to atsaucas. Tā norāda, ka, lai pamatotu līdzīgu kopīgu kontroli, izraudzītā pretendenta lēmējstrukturās ir jābūt visu līgumslēdzēјu iestāžu pārstāvjiem, savukārt *SLSP Sambre et Biesme* nav neviena pārstāvja *IGRETEC* valdē. Tā piebilst, ka Farsjēnas pašvaldības padomnieks, kurš piedalās šajā valdē, rīkojas tikai kā Farsjēnas pašvaldības pārstāvis, nevis *SLSP Sambre et Biesme* pārstāvis. Tā tādēјādi secina, ka nosacījums “kopīgai in house” kontrolei nav izpildīts.

4. Conseil d'État (Valsts padome) vērtējums:

- 35 Apstākļi, ka abas vienošanās puses pašas ir valsts iestādes, pats par sevi neizslēdz, ka ir jāpiemēro iepirkuma noteikumi (spriedums, 1999. gada 18. novembris, *Teckal*, C-107/98, EU:C:1999:562, 50. un 51. punkts; Direktīvas 2014/24 31. apsvērumš). “In house” attiecības ir izņēmums no šo noteikumu piemērošanas. Tādējādi nosacījumi, kas ir paredzēti, lai uz to varētu atsaukties, ir interpretējami šauri, un tam, kurš uz to pretendē, ir jāsniedz pierādījumi, ka šie nosacījumi ir izpildīti (spriedumi, 2005. gada 13. oktobris, *Parking Brixen*, C-458/03, EU:C:2005:605, 63. punkts; un 2014. gada 8. maijs, *Datenlotsen Informationssysteme*, C-15/13, EU:C:2014:303, 23. punkts).
- 36 “Kopīgās in house” attiecībās vairākām līgumslēdzējām iestādēm pieder kāds subjekts un tās pār to “kopīgi” īsteno “līdzīgu kontroli” tai, ko tās īsteno pār savām struktūrvienībām.
- 37 No Tiesas judikatūras izriet, ka “līdzīgas kontroles” (vienpersoniskas vai kopīgas) īstenošana katrā ziņā nozīmē, ka līgumslēdzēja iestāde vai iestādes viena pati vai kopīgi īsteno efektīvu strukturālu un funkcionālu kontroli pār izraudzītā pretendenta sabiedrību, kurai ir jāļauj līgumslēdzējai iestādei vai iestādēm izšķirošā veidā ietekmēt gan šīs sabiedrības stratēģiskos mērķus, gan svarīgus lēmumus. Īstenošanās kontroles intensitāte ir jāvērtē visaptveroši, ņemot vērā visu attiecīgās sabiedrības pārvaldību un struktūras. Šajā vērtējumā ir jāņem vērā tiesību normu un atbilstošo apstākļu kopums attiecīgajā lietā (spriedumi, 2005. gada 13. oktobris, *Parking Brixen*, C-458/03, EU:C:2005:605, 65. punkts; 2006. gada 11. maijs, *Carbotermo* un *Consorzio Alisei*, C-340/04, EU:C:2006:308, 36. punkts; 2008. gada 17. jūlijs, Komisija/Itālija, C-371/05, nav publicēts, 24. punkts; 2008. gada 13. novembris, *Coditel Brabant*, C-324/07, EU:C:2008:621, 28. punkts; 2009. gada 10. septembris, *Sea*, C-573/07, EU:C:2009:532, 65. punkts; un 2014. gada 8. maijs, *Datenlotsen Informationssysteme*, C-15/13, EU:C:2014:303, 24. punkts).
- 38 Tāpat saskaņā ar Tiesas judikatūru apstākļi, ka izraudzītā pretendenta lēmējstruktūras sastāv no līgumslēdzējas iestādes vai iestāžu pārstāvjiem, norāda, ka tā vai tās kontrolē šīs lēmējstruktūras un tādējādi tām var būt izšķiroša ietekme gan attiecībā uz subjekta stratēģiskajiem mērķiem, gan svarīgiem lēmumiem (spriedums, 2008. gada 13. novembris, *Coditel Brabant*, C-324/07, EU:C:2008:621, 34. punkts).
- 39 Konkrēti attiecībā uz līdzīgo kontroli, ko “kopīgi” īsteno vairākas līgumslēdzējas iestādes, no Tiesas judikatūras izriet, ka tas, ka vienai no līgumslēdzējām iestādēm koncesionāra sabiedrībā pieder tikai simboliska kapitāldaļa, pats par sevi neļauj uzskatīt, ka attiecībā uz to nosacījums par “līdzīgu kontroli” nebūtu izpildīts (spriedums, 2007. gada 19. aprīlis, *Asemfo*, C-295/05, EU:C:2007:227, 58.–61. punkts).

- 40 Tomēr *SLSP Sambre et Biesme* pati atzīst, ka, lai varētu atsaukties uz “līdzīgu kopīgu kontroli”, līgumslēdzējai iestādei ir jāpierāda, ka tā var zināmā veidā piedalīties izraudzītā pretendenta kontrolē. Tomēr *SLSP Sambre et Biesme* nepierāda nekādu kontroles kapacitāti pār *IGRETEC*. Apstrīdētajā aktā šajā ziņā ir norādīts, ka “*IGRETEC* statūti piešķir lielāku nozīmi tās dalībniekiem, kas ir pašvaldības (A kategorija), nekā citām publiskām struktūrām (C kategorija)”, ka “netiek nodrošināts, ka C kategorijas dalībniekus – kuru vidū ir *SLSP Sambre et Biesme* – valdē var pārstāvēt viņu pašu [amatpersonas] un ka tiem ir tikpat balsu, cik pamatkapitāla daļu”, ka “niecīga līdzdalība *IGRETEC* pamatkapitālā [izraisa to, ka] [...] ietekme ir neliela”, ka vienīgi tiem pašvaldības statusa esošajiem dalībniekiem ir iespēja kopsapulcē bloķēt lēmumu pieņemšanu”, ka “ar *IGRETEC* statūtiem pašvaldībām (A kategorija) acīmredzami tiek piešķirtas būtiskas kontroles pilnvaras” un ka “ar *IGRETEC* statūtiem šobrīd pārsvars tiek piešķirts pašvaldībām, tādējādi *SLSP Sambre et Biesme* nevar pierādīt, ka arī citiem publiskiem dalībniekiem ir faktiskā un noteicoša ietekme”.
- 41 No 2012. gada 29. novembra sprieduma *Econord* (C-182/11 un C-183/11, EU:C:2012:758, 31. un 33. punkts) izriet, ka, lai atsauktos uz “līdzīgu kopīgu kontroli”, līgumslēdzējai iestādei ir jābūt “gan kapitāldaļām, gan pārstāvībai minētā ieguvēja vadības institūcijās”, lai varētu “faktiski piedalīties” šī subjekta kontrolē. Tiesa uzsver, ka “kopīgi īstenotas kontroles” jēdziens nevar zaudēt savu nozīmi, un precizē, ka “tādas līgumslēdzēja iestādes funkcijas saistībā ar līguma slēgšanas tiesību ieguvēju, kurš pieder vairākām [līgumslēdzēja iestādēm] kopā, kas tai nesniedz nekādu iespēju piedalīties šī ieguvēja kontrolē, faktiski atvērtu iespēju Savienības tiesību normu publisko iepirkumu jomā vai pakalpojumu koncesiju jomā piemērošanas apiešanai, jo pilnībā formāla dalība šādā ieguvējā vai kopīgā iestādē, ar kuru tiek nodrošināta tās pārvalde, atbrīvotu šo līgumslēdzēja iestādi no pienākuma uzsākt konkursa procedūru atbilstoši Savienības noteikumiem, jo šī pēdējā minētā iestāde nekādi nepiedalītos šī ieguvēja “tādā pašā kontrolē””.
- 42 Tomēr rodas jautājums, cik lielā mērā un kādā veidā līgumslēdzējai iestādei ir “jāpiedalās” kontrolētās sabiedrības vadības institūcijās un “faktiski jāpiedalās kontrolē”. 2014. gada 8. maija spriedumā *Datenlotsen Informationssysteme* (C-15/13, EU:C:2014:303, 28. punkts) Tiesa nosprieda, ka starp līgumslēdzēju iestādi un izraudzīto pretendentu nepastāv nekādas kontroles attiecības, ja tai nepieder daļa šīs sabiedrības kapitālā un “nav neviena likumīga pārstāvja tās vadības struktūrās”.
- 43 Šķiet, ka Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktā ir izskaidrots “piedalīšanās” jēdziens kontrolētās sabiedrības vadības institūcijās, nosakot:
- “kontrolētās juridiskās personas lēmējstruktūru sastāvā ir visu iesaistīto līgumslēdzēju iestāžu pārstāvji. Atsevišķi pārstāvji var pārstāvēt vairākas vai visas iesaistītās līgumslēdzējas iestādes”.

- 44 Šajā lietā *SLSP Sambre et Biesme* 2015. gada 29. oktobrī iegādājās vienu *IGRETEC* kapitāldaļu 6,20 EUR apmērā, lai tieši varētu saņemt šīs sabiedrības pakalpojumus. Šī vienīgā kapitāldaļa 2015. gada 31. decembrī veidoja 0,0000049 % no 20 366 778 minētās pašvaldību apvienības kapitāldaļām un 0,0000197 % no 5 071 477 kapitāldaļām, kas dod tiesības balsot kopsapulcē. No šiem dokumentiem arī izriet, ka tajā pašā brīdī “C kategorijas” dalībnieki kopā pārstāvēja 0,084 % no starppašvaldību sabiedrības kapitāldaļām un 0,34 % no kapitāldaļām, kas dod tiesības balsot kopsapulcē. Līdz ar to “C kategorijas” dalībniekiem, konkrēti *SLSP Sambre et Biesme*, piederēja ļoti niecīga līdzdalība *IGRETEC*.
- 45 Šī ļoti niecīgā līdzdalība neļāva C kategorijas dalībniekiem faktiski piedalīties *IGRETEC* kontrolē. Turklāt statūtos bija noteikts, ka visās vadības institūcijās pārsvars visādā ziņā ir pašvaldībām (A kategorijas dalībniecēm). Nevar piekrist *SLSP Sambre et Biesme*, kura apgalvo, ka C kategorijas dalībnieki bija pārstāvēti *IGRETEC* valdē. Ņemot vērā ierobežoto valdes locekļu skaitu, C kategorijas dalībnieku nebūtiskā pozīcija *de facto* neļauj tiem iegūt valdes locekli, kurš tos pārstāvētu šajā struktūrā, savukārt *IGRETEC* statūtos nekādi netika garantēta C kategorijas dalībnieku iecelta valdes locekļa klātbūtne, lai tos pārstāvētu. Tātad apstrīdētajā aktā ļoti pamatoti ir norādīts, ka “netiek nodrošināts, ka C kategorijas dalībniekus – kuru vidū ir *SLSP Sambre et Biesme* – valdē var pārstāvēt viņu pašu [amatpersonas]”. No iepriekš minētā izriet, ka C kategorijas dalībnieki – kuru vidū ir *SLSP Sambre et Biesme* – nekādā mērā un nekādā veidā nepiedalās kopīgas *IGRETEC* kontroles īstenošanā.
- 46 Tomēr *SLSP Sambre et Biesme* mutvārdu procesa laikā apgalvoja, ka faktu norises brīdī *IGRETEC* valdē bija Farsjēnas pašvaldības padomnieks, kas vienlaikus bija *SLSP Sambre et Biesme* valdes loceklis. Tomēr *SLSP Sambre et Biesme* nevarēja pierādīt, ka šī konfigurācija bija paredzēta un juridiski garantēta. Turklāt šī persona bija *IGRETEC* valdē kā “Farsjēnas pašvaldības padomnieks”. Nekas neļauj domāt, ka šajā ziņā būtu jāuzskata, ka tā pārstāvēja arī *SLSP Sambre et Biesme* intereses, neraugoties uz apstākli, ka faktiski tā bija arī šīs sabiedrības valdes locekle.
- 47 Tomēr *SLSP Sambre et Biesme* norāda, ka ar šo faktu pietiek, lai pierādītu *SLSP Sambre et Biesme* “piedalīšanos” *IGRETEC* lēmējstruktūrās un uzskatītu, ka tā pār šo starppašvaldību sabiedrību īsteno “līdzīgu kopīgu kontroli” ar Farsjēnas pašvaldības, kas ir gan *IGRETEC*, gan *SLSP* akcionāre, starpniecību un ka tai ir valdes loceklis katrā no šīm sabiedrībām. Šajā ziņā tā atgādina, ka šādas kontroles pārbaude ir jāizvērtē *in concreto*, ņemot vērā lietas apstākļus, un pietiek ar to, ka šī pārbaude notiek neatkarīgi no tā, kā tā faktiski tiek īstenota.
- 48 Par šo jautājumu ir jāvēršas Tiesā. Tomēr ir jāprecizē, ka, lai gan *SLSP Sambre et Biesme* apgalvo, ka Farsjēnas pašvaldība ir gan *SLSP Sambre et Biesme*, gan *IGRETEC* akcionāre un kontrolē šīs abas sabiedrības, tā nepretendē uz to, ka pastāv “netiešas *in house*” attiecības, kas ļauj divām sabiedrībām, kuras kontrolē viena un tā pati līgumslēdzēja iestāde, noslēgt savā starpā līgumus bez iepriekšējas

konkursa izsludināšanas. Katrā ziņā šķiet, ka šāda veida kontroli var īstenot vienīgi tad, ja abas izraudzītās pretendentes sabiedrības ekskluzīvi kontrolē viena un tā pati iestāde (ģenerālvokāta P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumi lietā *Datenlotsen Informationssysteme* (C-15/13, EU:C:2014:23, 44. un 45. punkts), kas šajā lietā tomēr tā nav, jo Farsjēnas pašvaldībai sabiedrībās *IGRETEC* un *SLSP Sambre et Biesme* līdzdalība pieder tikai kopā ar citiem publisko tiesību subjektiem un pat privātiem akcionāriem (ciktāl tas attiecas uz pēdējo minēto sabiedrību).

- 49 Turklāt strīda puses, šķiet, uzskata, ka atbilde uz uzdoto jautājumu varētu būt atšķirīga atkarībā no tā, vai Direktīvas 2014/24 12. panta 3. punktam, kas bija spēkā faktu rašanās laikā, ir vai nav atzīta tieša iedarbība. Līdz ar to Tiesai ir arī jāvaicā, vai iepriekš minētajai tiesību normai ir jāatzīst šāda iedarbība, ņemot vērā, ka 2019. gada 3. oktobra spriedumā *Irgita* (C-285/18, EU:C:2019:829, 46. un 49. punkts) Tiesa, nelemjot par iepriekš minētās direktīvas 12. panta tiešo iedarbību, attiecībā uz šīs tiesību normas 1. punktu jau ir nospriedusi, ka dalībvalstīm tajā nav noteikts pienākums izmantot “in house” darījumu, ja ir izpildīti šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi, un ka dalībvalsts var noteikt līgumslēdzējai iestādei nosacījumus, kas nav paredzēti 12. panta 1. punktā, lai tā varētu noslēgt iekšējo darījumu.

5. Prejudiciālie jautājumi:

- 50 *Conseil d'État* (Valsts padome) uzdod šādus prejudiciālus jautājumus:

1) Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) - redakcijā ar grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/2170 (2015. gada 24. novembris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK - 12. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam ir tieša iedarbība?

2) Ja atbilde uz šo pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai iepriekš minētais Direktīvas 2014/24/ES 12. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka nosacījums, ka līgumslēdzējai iestādei - šajā gadījumā sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrībai -, ir jābūt pārstāvētai kontrolētās juridiskās personas - šajā gadījumā starppašvaldību kooperatīvās sabiedrības - lēmējstruktūrās, ir izpildīts tikai tāpēc vien, ka persona, kas darbojas šīs starppašvaldību kooperatīvās sabiedrības valdē kā citas iesaistītās līgumslēdzējas iestādes - šajā gadījumā pašvaldības - padomnieks, vienīgi faktisku apstākļu dēļ un, juridiski negarantējot pārstāvību, var būt arī valdes loceklis sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrībā, kamēr pašvaldība ir (ne vienīgais) akcionārs gan kontrolētajā sabiedrībā (starppašvaldību kooperatīvajā sabiedrībā), gan sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrībā?

3) Ja atbilde uz pirmo uzdoto jautājumu ir noliedzoša, vai ir jāuzskata, ka līgumslēdzēja iestāde - šajā gadījumā sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrība - “piedalās” kontrolētās juridiskās personas - šajā gadījumā starppašvaldību kooperatīvās sabiedrības - lēmējstruktūrās, pamatojoties tikai uz

to, ka persona, kas darbojas šīs starppašvaldību kooperatīvās sabiedrības valdē kā citas iesaistītās līgumslēdzējas iestādes - šajā gadījumā pašvaldības – padomnieks, vienīgi faktisku apstākļu dēļ un, juridiski negarantējot pārstāvību, var būt arī valdes loceklis sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrībā, kamēr pašvaldība ir (ne vienīgais) akcionārs gan kontrolētajā sabiedrībā (starppašvaldību kooperatīvajā sabiedrībā), gan sabiedriskā pakalpojuma mājokļu sabiedrībā?

DARBA VERSIJA